

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek vedoucího)

Práci předložil(a) student(ka): Bc. Darja MORAVOVÁ

Název práce: **Problematika gentrifikace ve vybraných částech Prahy a Berlína**

Vedoucí práce (u externích vedoucích uveďte též adresu a funkci v rámci instituce):
PhDr. Miroslav KUNŠTÁT, Ph.D.

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Předložená diplomová práce D. Moravové přináší srovnání gentrifikačních procesů ve dvou vybraných městských částech, resp. čtvrtích Prahy a Berlína – Holešovic a Kreuzbergu Friedrichshainu v letech 1989-2021, a to na základě obvykle sledovaných faktorů – vývoje struktury obyvatelstva, přeměně nabízených podniků a služeb (dle Smithovy nabídkové teorie) a „fyzické“ proměny čtvrtí (dle Clayovy teorie fází gentrifikace).

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Autorka se rozhodla zpracovat vysoce aktuální, avšak z hlediska teoretického a metodologického ukotvení náročné interdisciplinární téma (historie, ekonomie, sociologie, *urban studies* atd.). Cíle práce, výzkumné otázky, hypotézy i kritéria komparace obou zvolených čtvrtí byla přesvědčivě zdůvodněna, a to na základě studia základních odborných prací k problematice gentrifikace. Určitý problém představovalo nejasné teritoriální vymezení čtvrtí (zejména v pražském případě) ve vazbě na disponibilní statistické údaje apod., viz komentář v bodě 5). Struktura práce je jinak logická a dobře zdůvodněná, kuriózně však působí formulace některých bodů obsahu, kde se jejich součástí staly i úvodní pasáže textu příslušné kapitoly (zřejmě nedopatřením?). Při závěrečné redakci autorka navíc opomněla práci opatřit paginací, ačkoliv obsah v úvodu práce s ní samozřejmě počítá.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce se vyznačuje kultivovaným jazykovým projevem, použitý poznámkový aparát vyhovuje formálním kritériím, odkazy na prameny a literaturu jsou úplné a jednoznačné. Výhrady je možno mít ke klasifikaci a členění jednotlivých druhů pramenů a literatury v závěrečném seznamu.

4. KONTROLA ORIGINALITY TEXTU

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:
 Theses Turnitin Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly:

Výsledek (8 % shody) se týká především bibliografických údajů, shodných s poznámkovým aparátem některých prací na podobná či související témata.

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Základní vytčené cíle byly v diplomové práci D. Moravové naplněny. Za určitou „konstrukční chybu“ lze ovšem považovat nejasnou pracovní definici pražské městské čtvrti Holešovic (historicky: Holešovic-Buben) pro potřeby práce, resp. jejich v textu nevyjasněný vztah k celé městské části Prahy 7 a jejím dalším katastrálním územím (zde zejména části Bubenče, odhlédneme-li od specifické situace k.ú. Troja). Autorka totiž gentrifikační proces této čtvrti na mnoha místech dokládá statistickými daty pro celou městskou část Prahy 7, což některá zjištění může relativizovat. Matoucí je i faktické přiřazení Letné pouze k Holešovicím, ačkoliv za Letnou jsou běžně považovány i ty části Prahy 7, které patří ke k.ú. Bubeneč. Na tento problém byla autorka během konzultací upozorňována. Řešením tohoto rozporu by bylo v práci *celou* městskou část Prahy 7, protože i v k.ú. Bubeneč probíhají gentrifikační procesy, i když s odlišnou intenzitou či při absenci některých inerciálních fází. Tzv. Horní Holešovice (viz vymezení na s.31n) či Bubeneč, resp. v běžném žargonu ona indiferentní Letná, totiž byly totiž vždy vyhledávanými rezidenčními čtvrtěmi, byť sociálně pestrými, což bylo dáno i za 1. republiky velkým množstvím družstevních bytových projektů.

V partiích věnovaných Kreuzbergu-Friedrichshainu byl problém úvodní definice sledovaného území méně akutní, byť k administrativnímu sloučení obou čtvrtí došlo až v r. 2001, především v zájmu i „mentálně“ a politicky scelit západ- a východoberlínské čtvrti podél linie bývalé Berlínské zdi. Právě proto by při popisu jednotlivých fází gentrifikace těchto čtvrtí bylo vhodné ještě více zdůraznit některé historicky podmíněné skutečnosti, vyplývající například z faktu, že gentrifikace „atraktivnějších“ částí západoberlínského Kreuzbergu začínala podle mého názoru už před r. 1989 (autorka tvrdí opak!), paradoxně v akordu s nárůstem počtu obyvatel s migračním pozadím (hlavně Turků) v méně atraktivních částech této čtvrti (části Kreuzbergu tím vlastně byly suburbanizovány!). Autorka si zde v chronologii gentrifikace v této otázce trochu odporuje – říká totiž, že gentrifikace zde začala rovněž, podobně jako ve Friedrichshainu, až koncem 90.let. Velká část literatury ovšem považuje již „obsazování“ kdysi neatraktivních čtvrtí umělci, studenty apod. za první gentrifikační, „bohémskou“ fázi – a ta se v částech Kreuzbergu bezpochyby odehrála již před pádem Berlínské zdi: již tito první *gentrifiers* začínali uzavírat „rent gap“ a významně ovlivňovali strukturu služeb, které se v jimi obývaných ulicích nově etablovaly a čtvrt' tak „zhodnocovaly“.

6. SPOLUPRÁCE S VEDOUCÍM PRÁCE (komunikace s vedoucím práce, schopnost reflektovat připomínky, posun od původního záměru apod.)

Komunikace byla pravidelná a zevrubná, bohužel absentovala v závěrečné fázi před odevzdáním DP, resp. při formulaci závěrů a finalizaci příslušenství (seznam pramenů a literatury).

7. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Během rozpravy by autorka měla především reagovat na výhrady v bodě 5) posudku, ve větší míře by mohla rozvést zjištěné rozdíly mezi „postkomunistickou“ Prahou 7 a Kreuzbergem-Friedrichshainem (napůl „západní“ a napůl „východní“ čtvrti Berlína). Obhájit by měla i tezi o menší aktivitě občanské společnosti v Praze 7 (na rozdíl od Krb.-Friedrichshainu), neboť podle mého názoru autorka některé občanské protesty, např. úspěšné referendum proti stavbě nové radnice, petice a participativní dotazníkové akce pomíjí (i když se prvoplánově nevztahují k gentrifikačním trendům, např. petice proti nákupnímu centru Stromovka).

8. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (A a B výborně, C a D velmi dobře, E dobře, F nevyhověl):

Diplomovou práci D. Moravové doporučuji k obhajobě a navrhuji její klasifikaci stupněm B.

V Praze 28. srpna 2022

(PhDr. Miroslav Kunštát, Ph.D.)

